

NİÇİN “LÛTFİYE (KAÇAK) CAMİİ” DENİLMEKTEDİR ? (*)

Kızıltan ULUKAVAK

Dilimizde, Osmanlıca’dan gelen “**Galat-ı meşhur, lugat-ı fasihadan evladır**” diye bir deyim vardır. Halkça benimsenen bir yanlışlık, doğrunun yerini aldığında böyle söylenir. Yanlış görenler, doğruyu açıklamadıkları takdirde, yanlışın doğrunun yerini alması yadırganmamalıdır. Bir kaç yıldır Akçasu mahallesinde, Akçasu deresi üstünde kemerler üzerinde yer alan ilginç yapısıyla her görenin dikkatini çeken “**Lûtfiye (Kaçak) Camii**” hakkında da, gerçekte hiç bir ilişkisi olmayan söylentiler duyulmakta, bunlar kimi televizyon kanallarındaki programlarda da tekrarlanmaktadır. Bu söylentiler sözkonusu camiin, “**Lûtfiye**” veya “**Kaçak**” olan adıyla ilişkilidir.

Anılan camiin, camii yaptıran “Lutfiye Hanım”ın adına izafeten “Lutfiye” olarak adlandırıldığı, bu hanımın Hacca giderken dönemezsem benim adıma cami yaptırın diye yakınlarına para bıraktığı, ancak salimen dönünce camii yaptırdığı söylentisi yayılmıştır. Safranbolu’ya gelenlere, kenti gezdiren görevliler böyle anlattığı gibi, televizyon kanallarındaki Safranbolu programlarına da böyle yansıtıldığına tanık olunmaktadır.

Camiinin “**Kaçak Camii**” olarak adlandırılmasının ise, bir kaçakçı tarafından yaptırılmasından veya kaçakçıların Kırkille istikametinden getirdikleri kaçak malları kente sokmadan önce, bu camide saklamalarından ve uygun fırsat bulduklarında buradan alıp götürmelerinden kaynaklandığı söylenmekte ve bu sözler çok ilginçtir, Safranbolu Kaymakamı’nın huzurunda, Aralık/2005 ayında Safranbolu Müftülüğü’nün bir yetkilisinin ağzından işitildiği gibi, aynı camide 4 yıldır imamlık yapan cami görevlisine sorulduğunda, onun tarafından da yinelenmiş bulunmaktadır.

Bu konuda, “**Lûtfiye**” ve “**Kaçak**” sözcüklerinin anlamlarına ilişkin yakıştırmalara dayalı olarak, başkalarından duyduklarını dile getiren din adamları, hiç kuşkusuz asla suçlanmamalı, halen Akçasu mahallesinin bir iki ev dışında tamamında, sonradan mahalleye yerleşen hemşehrilerimizin oturmakta bulunduğu düşünülürse, suçlanacaksa, gerçekleri anlatıp, duyurmayan mahallenin eski sakinleri suçlanmalıdır. Bunlardan biri olarak ve söz konusu camii yaptıran Muslubeyoğlu Hacı Hüseyin Hüsnü Efendi’nin torununun torunu sıfatıyla, daha fazla suçlanmamak için aşağıdaki gerçekleri dile getirmenin benim için bir görev olduğuna inanmaktayım. Şöyleki;

Akçasu mahallesi sakinlerinden “**MUSLUBEYOĞLU HACI HÜSEYİN HÜSNÜ Efendi**”, 1870’li yıllarda, Hac görevi için gittiği kutsal topraklardan çok uzun ve çok meşakkatli bir yolculuktan sonra Safranbolu’ya döndüğünde, “*Allah’ım bana hac farızamı yerine getirmemi ve şükürler olsun salimen geri dönmemi; yurduma, aileme ve yakınlarıma kavuşmamı lûtfetti ve bu lûtuf’dan dolayı yaptırdığım camie, (LÛTFİYE CAMİİ) adını verdim*” dediği için, cami, tüm kayıtlara “**Lûtfiye**” adıyla geçmiş bulunmaktadır.

Ancak, camiin altından geçen Akçasu deresinin içinde ve camiin 20 metre kadar yukarısındaki bir kaynaktan çıkan ve camiin hemen yakınında dere kıyısındaki çeşmeye gelen su, bazı kurak geçen yaz aylarında kaynağının kuruması nedeniyle kesilmektedir. Su kaynağının kuruması ve suyun kesilmesi, Safranbolu’da halk arasında “**suyun kaçması**” olarak adlandırılır. Bundan dolayı söz konusu su kaynağına “**kaçak suyu**” ve çeşmesine de “**kaçak çeşmesi**” denildiği gibi, bu yöreye de “**kaçak semti**” denilmiştir. Cami, Akçasu mahallesi’nin “**Kaçak semti**”nde olduğundan, yaptıran zat, “**LÛTFİYE CAMİİ**” adını vermiş olsa da, bulunduğu semt ile o semtteki suyun ve çeşmenin ortak adı halk arasında “**Kaçak**” olduğu için, cami, yapıldığı 1880 yılından itibaren, Safranbolu’da hep “**KAÇAK CAMİİ**” olarak anıl gelmiştir.

Kaçak suyu, buzdolabının kullanılmadığı dönemde, yaz aylarında bile suyunun çok soğuk oluşuyla ünlüdür; Ramazan ayının sıcak yaz mevsimine rastladığı yıllarda, Akçasu Mahallesiine uzak semtlere dahi, bu çeşmeden su taşınır ve bu amaçla, gençler ve çocuklar, Ramazan topunun atılmasına yakın saatlerde, ellerinde güğüm ve testilerle, çeşme önünde su doldurmak için sıraya girerlerdi. Kaçak çeşmesinin hemen karşısında, dere kenarındaki kayanın içinde yer alan bir başka kaynağın suyunu ise, 1930’lu yıllarda zamanın Safranbolu Kaymakamı, yaptırdığı bir su haznesinde toplayıp, bir sebilden akmasını sağlamıştır. Bu nedenle halk arasında “**KAYMAKAM SUYU**” denilen bu su, kurak mevsimlerde de genellikle kesilmez.

(*) Müzekent Safranbolu Gazetesi’nin Mart-Nisan/2006 tarihli 113. sayısında yayınlanmıştır.